

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 28777/2023
16.01.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, др Илије Зиндовића, Марије Терзић и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јелица Бошковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Краљеву, ради накнаде имовинске штете, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гжрр 354/2022 од 03.04.2023. године, у седници већа одржаној 16.01.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гжрр 354/2022 од 03.04.2023. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Чачку Гжрр 354/2022 од 03.04.2023. године тако што се **ОДБИЈА**, као неоснована, жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Чачку Прр1 469/19 од 23.02.2022. године у ставу првом и трећем изреке, а захтев тужене за накнаду трошкова поступка одбија.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу надокнади трошкове ревизијског поступка у износу од 18.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку Прр1 469/19 од 23.02.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу, на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у предмету Основног суда у Чачку И 5904/13, за период од јануара 1997. године до децембра 2002. године, исплати појединачне месечне износе наведене у овом ставу, све са законском затезном каматом од 02.04.2018. године као дана подношења тужбе до исплате, као и да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати 47.062,50 динара, колико износи 1/8 од досуђених солидарно трошкова 376.500,00 динара, на име трошкова извршења износ од 15.581,25 динара, колико износи 1/8 утврђених трошкова извршења, све са законском затезном каматом почев од 03.02.2014. године до исплате. Ставом другим изреке, делимично је одбијен тужбени захтев тужиоца у делу у коме је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на појединачне износе накнаде имовинске

штете досуђене ставом првим пресуде исплати законску затезну камату од доспелости сваког појединачног износа до 01.04.2018. године, као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 100.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Чачку Гжрр 354/2022 од 03.04.2023. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом и трећем изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражено да суд обавезе тужену да тужиоцу на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у предмету Основног суда у Чачку И 5904/13 исплати неисплаћену разлику зараде за период од јануара 1997. године до јуна 2004. године у месечним износима по решењу о извршењу И 5904/13 од 03.02.2014. године, трошкове парничног поступка у износу од 47.062,15 динара и трошкова извршења у износу од 15.581,25 динара са законском затезном каматом почев од 29.10.2020. године до коначне исплате, као неоснован; одлучено је да свака странка сноси своје трошкове првостепеног поступка. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 18.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној на основу члана 404. Закона о парничном поступку.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23), Врховни суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужиоца ради уједначавања судске праксе, па је из ових разлога одлучено као у ставу првом изреке.

Испитијући правилност побијане пресуде у смислу одредбе члана 408. ЗПП Врховни суд је оценио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Основног суда у Чачку Р4 И 197/17 од 09.12.2016. године, усвојен је приговор тужиоца због повреде права на суђење у разумном року у предмету И 5904/13, те је наложено извршном судији да предузме мере да се извршни поступак оконча у року који не може бити дужи од четири месеца. Извршни поступак покренут је по предлогу више извршних поверилаца међу којима је и овде тужилац на основу извршне исправе – пресуде П1 651/05 од 26.06.2008. године допуњене пресудом од 17.02.2009. године, која се односи на потраживање на име зараде тужиоца за период од 01.01.1997. године до 31.12.2022. године у износу од 113.399,00 динара са законском затезном каматом на сваки појединачни износ до исплате. Предлог за извршење је усвојен решењем о извршењу И 5904/13 од 03.02.2014. године. Послодавац туженог је у време настанка предметног потраживања пословао са већинским друштвеним, односно државним капиталом. Пресудом Прр 100/17 од 26.09.2017. године обавезана је тужена да тужиоцу на име

неимовинске штете због повреде права на суђење у разумном року у предмету И 5904/13 исплати износ од 400 евра у динарској противвредности.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року и члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, закључио да постоји одговорност тужене због дужине трајања извршног поступка, те да тужилац трпи материјалну штету услед тога и то у висини неисплаћеног потраживања у извршном поступку у коме му је повређено право на суђење у разумном року, а што је утврђено правноснажном одлуком суда. Претрпљена имовинска штета је узрочно – последично везана за повреду права на суђење у разумном року, па како се тужена не може ослободити од одговорности по основу кривице тужиоца или неког трећег лица ни делимично, јер тужилац није допринео настанку штете, то нема подељене одговорности у смислу члана 192. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је закључио да је првостепени суд погрешно применио материјално право када је усвојио тужбени захтев. По становишту другостепеног суда, накнада имовинске штете проистекла из повреде права на суђење у разумном року није вид сатисфакције за ненамирено потраживање, већ накнада стварно претрпљене материјалне штете а која у овом поступку није доказана, као што није доказано ни да је предметна штета у узрочно – последичној вези са повредом права на суђење у разумном року, будући да није утврђено да је искључиви разлог немогућности наплате потраживања тужиоца неадекватно поступање суда. Тужилац није доказао да је дужник у тренутку покретања поступка за наплату имао довољно средстава на рачунима и да је поштујући редослед исплате, као извршни поверилац могао да се наплати да је суд ефикасно поступао и предузимао делотворне радње прописане законом у циљу наплате потраживања извршног повериоца. Постоји одговорност тужене због дужине трајања предметног извршног поступка, али та одговорност не подразумева по аутоматизму одговорност тужене за дуг извршног дужника према извршном повериоцу, нити ту штету може представљати износ потраживања извршног повериоца према извршном дужнику у извршном поступку. Стога је применом члана 172. став 1. ЗОО и правила о терету доказивања из члана 231. ЗПП преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца.

По оцени суда, становиште другостепеног суда засновано је на погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од годину дана од дана када је стекла право на правично задовољење (став 1.). Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна (став 3).

Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остале неизвршене и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена

повреда права на суђење у разумном року (Закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.11.2018. године).

У конкретном случају, тужилац није био у могућности да наплати своје потраживање према послодавцу – „Фабрика резних алата“ у извршном поступку у ком је решење о извршењу на предлог тужиоца донето 03.02.2013. године. У релеватном периоду извршни дужник, послодавац тужиоца је пословао са већинским удеом друштвеног капитала. С обзиром да је утврђена повреда права на суђење у разумном року, то постоји објективна одговорност тужене за штету коју тужилац трпи у висини ненаплаћених потраживања из извршног поступка (главни дуг и трошкови поступка) и трошкова извршног поступка.

Из изнетих разлога, на основу члана 416. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Тужилац је успео у поступку по ревизији, па му на основу члана 153. став 1, 154. ЗПП припадају трошкови ревизијског поступка у износу од 18.000,00 динара. Наведени износ односи се на трошкове састава ревизије од стране пуномоћника из реда адвоката у износу од 18.000,00 динара а према опредељеном трошковнику, па је одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић